Yıl: 2; Sayı: 92
21 Nisan Cuma
——o:o——
İdarehane: Ankara cad. No. 33 İstanbul
——o:o——
Telefon : 25088

Hürbilek

İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

SAYISI 5 KURUŞ

İşçinin mesken Derdi Hallediliyor!

Kayseride İşçi Evleri temeli atıldı 600 evli bir mahalle kuruluyor

Çalışma Bakanı Sirer bu münasebetle bir hitabede bulundu

Kayseri, (Özel) — Kayseri'de Sümerbank Bez Fabrikası işçileri için kurulması kararlaştırılan evlerin temel atma töreni yapılmıştır. Törende Çalışma Başkanı Reşat Şemsettin Sirer ile Kayseri Valisi, Çalışma Müsteşarı ve kalabalık bir dâvetli kitlesi hazır bulunmuştur.

Fabrika Müdürü Tarık Erdem yaptığı bir konuşmada kurulmakta olan mahallenin takriben 600 eve baliğ olacağını, bu mahallenin kurulmasının arsa ve inşa vasıtası teminine yardım eden Devletle sandıklarında biriken parayı bu hayırlı işe tahsis eden işçimizin işbirliğinin parlak bir örneğini teşkil ettiğini belirtmiştir.

Arkadaşları adına konuşan Kooperatif Başkanı da 16 Nisan gününün sosyal dâvanın halli yolunda fiilî harekete geçişin uğurlu bir başlangıç günü olarak daima hatırlanacağını söylemiştir.

Daha sonra Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer de kısa bir hitabe ile şu anda yurdun daha birçok yerlerinde Kayseri'dekine benzer şekilde işçi meskenleri meydana getirme yolunda harekete geçilmiş olduğunu söylemiş ve Devlet Demiryolları ve Sümerbank gibi Devlet işletmelerinin bu dâvadaki hizmetlerine işaret etmiştir.

Reşat Şemsettin Sirer devamla Cumhuriyet idaresinin elkoyduğu her dâvada olduğu gibi içtimaî siyaset ve adalet alanındaki çalışmalarının da temiz neticeler doğuracağını muhakkak olduğunu beyan etmiş ve sonbaharda vâki olan Kayseri ziyaretinde sosyal sigortalar ve iş mahkemeleri nevinden kurulacağını ifade ettiği derin mânalı içtimaî müesseselerin şu anda kurulmuş olduğunu söylemiştir.

Bakan bu tahakkuk keyfiyetini haber vermek mazhariyetine de erişmiş olmanın bahtiyarlığını duyduğunu bildirerek sözlerine son vermiştir.

İşçilerden başka halkın da hazır bulunduğu törenden sonra Çalışma Bakanı beraberinde

(Devamı 4 üncü sa: de)

Çalışma Bakanı
Reşad Şemseddin Sirer

Çalışma Bakanlığının Hassasiyeti

——o:o——

Sendikalar Birliğinin 3 sualine Bakanlık cevap verdi

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin Çalışma Bakanlığına müracaat ederek iş mahkemeleri için işçi ve işveren temsilcileri yetiştirmek maksadiyle kurslar açılmasını, asgari ücret komisyonları için talimatname hazırlanmasını istediğini evvelce yazmıştık.

Bakanlık, Birliğe aşağıdaki cevabı yazmıştır:

«İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Başkanlığına,
Ankara Caddesi Cağaloğlu Yokuşu No: 33.

23.3.1950 tarih ve 3473 sayılı yazınızda belirtilen dilekleriniz incelendi:

1 — İş mahkemeleri hakkında Bakanlığımız tarafından gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

2 — 3008 sayılı İş Kanununun 5518 sayılı kanunla tadil edilen 32. ci maddesinde derpiş edilen asgari ücret komisyonları bu hususta talimat hazırlanmadığından henüz faaliyete geçmemişlerdir. Bakanlığımız bu konu üzerinde önemle durmaktadır.

3 — 3008 sayılı kanunun 5518 sayılı kanunla tadil edilen 29. cu maddesinde açıklandığı üzere iç yönetmeliklere konması mecburi hususlar ile iç yönetmelikler önergelerinin de Bakanlıkça hazırlanmakta olduğunun, bilgi edinilmesini, rica ederim.»

Para - Pul İşçileri Sendikasının olağanüstü kongresi

Sendika Bakanlığa uyarak adını değiştirdi ve İst. Matbaa İşçileri Sendikası adını aldı

Bundan bir sene kadar evvel kurulan İstanbul Para ve Pul Sanayii İşçileri Sendikası genel kurulu geçen Pazartesi günü olağanüstü olarak toplanmıştır.

Bu toplantıda Sendikanın kuruluşunda Çalışma Bakanlığı tarafından görülen usulsuzlükler tashih edilmiştir. Bu arada Sendikanın hem matbaa, hem de maden işçilerini şumulü içerisine alması kanuna aykırı bulunduğundan Sendika sadece matbaa işçilerini içerisine almış, maden işçileri ise bu sendikadan ayrılarak İstanbul Demir ve Madenî Eşya İşçileri Sendikasına dahil olmuşlardır.

Kongre Başkanlığına Süreyya Birol, Başkanvekilliğine Nizamettin Babaoğlu seçildikten sonra eski yönetim kurulu Başkanı Mecdettin Kölüksüz çalışma raporunu okumuştur. Rapor ittifakla tasvip edilip, eski yönetim kurulu ibra edildikten sonra tüzük tadilâtına geçilmiştir.

Yukardaki belirtilen hususlar tashih edildikten sonra yeni yönetim kurulu seçilmiş ve toplantıya son verilmiştir. İstanbul Matbaa İşçileri Sendikası yönetim kurulu; Süreyya Kalabak, Feyzi Yurtsever, Süleyman Köksal, Sabri Simpon, Ridvan Özdemir, İsmet Argün, Rıza Durak'dan teşekkül etmiştir.

Milletlerarası çalışma konferansı

Nizameddin BABAOĞLU

33. cü Milletlerarası Çalışma konferansı 7 haziran 950 de Cenevrede toplanacak. Konferansa dahil bütün milletler bu husustaki hazırlıklarına başlamış bulunuyorlar.

Çalışma Bakanlığımız Sendikalara bir yazı yazarak Konferansa Türkiye adına iştirak edecek işçinin seçilmesini istemiştir. Bu arada pek mühim gördüğümüz bir hususu açıklamak isteriz: Geçen sene yapılan 32. Milletlerarası çalışma konferansına iştirak edecek İşçi delegesi için yapılması icap eden seçimin, yapılma tarzını bildirir yönetmelik hayli tenkid edilmişti. Bakanlığın bu tenkitleri dikkat nazara alarak yönetmelikte tadilât yapacağını umuyorduk. Öyle olmadı. Yukarda bahsettiğimiz tahrirata aynı yönetmelik iliştirilerek gönderildi ve buna göre hareket edilmesi bildirildi.

Geçen yıl memleketimizi temsilen konferansa iştirak eden arkadaşımız bilindiği gibi muvaffak olamamış ve hattâ yaptıklarından, görüşülenlerden hiçbirimizi haberdar etmeye bile lüzum görmemiştir.

Gönül isterdi ki, bu arkadaşımız memlekete avdetinde işçilerin toplu bulundukları yerleri ziyaret etsin, neticeleri bildirsin, sendikalara ra-

(Devamı Sahife 3 de)

Ecnebi garsonlar işi yine çıkmazda

Garsonlar Sendikası Başkanı, bu işçilerin çıkarılma tarihinin tehirine dair söylentileri yalanlıyor

Türkiye dahilinde bilûmum lokanta, gazino, baş, kokteyl salonu ve benzeri işyerlerinde ecnebi uyruklu garson ve başka namlarla kadın ve erkek hizmetçi çalıştırılmıyacağı, halen çalışanların da beş ay sonra işlerine son verileceği Bakanlar Kurulunun 23.11.949 tarihli kararına binaen ilgililere bildirilmişti. Ancak 23 Nisandan sonra çalıştırılmamaları lâzım gelen bu ecnebi uyruklu işçilerin çoğunluk teşkil ettiği mahallerde işten çıkarılmalarının bir müddet daha tehir edildiğine dair söylentiler vardır. Bu söylentilerin ne dereceye kadar doğru olduğunu anlamak maksadiyle mütâleasını sorduğumuz İstanbul Garsonlar Sendikası Başkanı İsmail İnan şunları söylemiştir:

— Bu işyerlerinde çalışan ecnebi uyruklu işçilerin işten çıkarılmalarına bir kaç gün kalmıştır. Tehir edilme keyfiyeti tamamiyle uydurmadır. Buna rağmen kendilerini avutmakta

(Devamı 4 üncüde)

Yurdumuzu ziyaret etmek isteye "Yunan Deniz İşçileri" sendikası mensupları

Yunan Deniz Yolları İşçileri Sendikasından bir heyetin İstanbula gelerek memleketimizdeki İşçi Sendikası mümessilleri ile temaslar yapmak istediklerini bildirmişler bu arada Devlet Deniz Yolları İdaresinden tenzilâtlı bir tarifenin tatbikını istemişlerdir. Milletlerarası Sendika teşekkülleri arasında birer dostluk vesilesi olacak bu gibi temaslar Sendika muhitlerinde iyi karşılanacaktır.

OKUYUCULARIMIZA ve SENDİKA ÜYELERİNE

Gazetemize yazılarınızı lütfen Ankara Cad. Cağaloğlu No. 33. Adresi Yazı işleri müdürlüğü adresine gönderiniz.

Pek Yakında

Hürbilek'te 3 Tefrika

★

1 — TÜRK ARSLANLARI

★

Dünya minderlerinde Türk gibi kuvvetli sözünü tarihe geçiren Aliçolar, Kurtdereliler ve diğer pehlivanların hayatlarını öz olarak PEHLİVAN ESKİSİ imzası altında eski bir pehlivanın kaleminden okuyacaksınız.

★

2 — BİR RUS İŞÇİSİNİN GÜNLÜK HAYATI

★

Bu yazıyı Kızıl Rusyanın içinde cereyan eden yürekler acısı faciaların ufa kbir nümunesi olarak okuyucularımıza sunuyoruz.

Cenneti Cehennemden farksız olan Demir perdeden kaçırılan bu yazı Avrupada büyük bir ilgi toplamıştır.

«HÜRBİLEK» bu yazıyı fedakârlıkla elde edebildi. İşçinin bizzat yazdığı bu eseri merakla, dehşetle okuyunuz.

★

3 — KARA ELMAS DİYARINDAN NOTLAR

★

Zonguldakta maden ocakları içinde ve işçilerle yapılan bir seri röportajı arkadaşımız **(Muzaffer Daysal)** sizlere sunacaktır.

PEK YAKINDA HÜRBİLEK'te

Haftanın yazısı

İşçi Sigortaları Genel Müdürüne açık mektup

—:★:—

Yazan: Süreyya BİROL

Sayın Genel Müdür,

Devletimizin sosyal nizama ve kanunlara ne kadar ehemmiyet verdiğini bilhassa işçi meseleleri üzerinde nasıl hassasiyetle durduğunu bütün Türk işçisi gibi bilenlerdenim. Geçen yıl Ankarada toplanan Sigortalar genel kurulu toplantısında biz İstanbullu işçiler muhakkak bir işçi hastahanesinin lüzumunu belirtmiş ve bunun üzerinde ısrarla durmuştuk. Bu isteğimiz az zamanda yerine getirilerek ufak tefek noksanları olmakla beraber bize Maçkada modern bir işçi hastahanesi kuruldu. Az zaman sonra Paşabahçe ve Eyüpte birer dispanser açmakla İstanbul işçisini tam manasiyle tatmin etmemekle beraber yaramıza merhem oldu. Bu yönden Çalışma Bakanlığına ve sigortalar kurumuna minnet duygularımızı mızı bir daha tekrarlamayı bir vicdan borcu sayarım.

Sayın Genel Müdür,

Büyük Meclisimizin kabul ettiği ve tatbiki 1951 de başlıyacak ve en büyük dertlerimizden birini kökünden halledecek olan Umumî Hastalık Sigortası Kanunu Türk İşçi tarihine altın yazıyla hak edilecek bir kıymet taşımaktadır. Bütün Türk işçisinin sabırsızlıkla beklediği bu kanun 1951 senesi bidayetinde tatbik mevkiine gireceğine nazaran tam sekiz ay gibi kısa bir zaman var demektir.

Bilhassa endüstri ve işçi çoğunluğu bakımından büyük bir önem taşıyan İstanbulda muhakkak en aşağı sekiz yüz veya bin yataklı bir hastahane kurulması zaruti vardır. Zira, kanuna nazaran iş kazası, meslek hastalıkları ve analık, doğum hallerinden maada bütün hastalıklara cevap verecek olan kanun yukarıda belirttiğim hastahanenin önemini bir kat daha arttırmıştır. Muazzam bir hastahanenin de inşaası asgari bir senede sağlanabileceğinden, bu işe geç bile kalındığını zannediyorum. Kanunun meriyete girdiği günden az bir müddet sonra müesseselerdeki sıhhî teşkilâtın da Sigortalar Kurumuna devr edileceğine nazaran, bu işe hazırlıklı olarak girilmezse, çok kötü bir durumun ortaya çıkacağını en az benim kadar takdir buyurursunuz. İstanbul hastahanelerinin durumu malûm, binaenaleyh çok dikkatli hareket etmek lâzım gelir kanaatindeyim. Zira Dimyatada pirince giderken evdeki bulgurdan olursak halimiz nice olur. Sayın Genel Müdürüm. Derin saygılarımla.

DÂVALARIMIZ

"Vazife Mukabili Hak„

İstanbul Tekstil Sanayii İşçileri sendikasının tabettirmiş olduğu 1950 yılı takviminin kartonu üzerinde yazılı olan «Büyük Atatürk»ün şu vecizesini daima okurum.

Atatürk Diyor ki:

(Vazife mukabili olmayan hak mevcut değildir.)

Büyük Atamızın bu çok kıymetli veciz sözleri bilhassa biz işçiler için ayrı ve müstesna bir mâna ve kıymet taşır. Bu kıymetli sözleri biz ve bizden sonra, mahşer gününe kadar gelip geçecek Türk İşçileri kulaklarımıza küpe yapmalıyız.

Hakikat öyle değil mi? Vazife mukabili olmayan hak ne dünyada ve ne de ahirette mevcut olabilir mi? Çalışıp bir eser ve kıymet meydana getirmesek veya bir vazife yapmasak bize kim ne verir? Ve nereden, nasıl verir? Verseler bile almağa hakkımız olur mu? Onun için her gün sabahleyin işimizin başına gidip akşama kadar, olan gücümüzle çalışıp, emek sarfedip bize verilen vazifeyi yapıyoruz ve mukabilinde bir hak kazanmış oluyoruz.

«Kut Lâyemut» denebilecek kadar az bir ücret şeklinde elimize geçen bu hakkı halen İşveren tayin ve tesbit eder; filhakika İşveren tarafından tesbit edilen bu hakkı İşçi uygun görür kabul ederse çalışır, kabul etmezse çalışmaz amma çoğu zaman emek piyasası şartları işçiyi, yaptığı işin veya gördüğü vazifenin değerinden daha aşağı bir ücretle çalışmağa mecbur eder. 25 seneyi dolduran işçilik hayatımdaki görüp geçirdiğim tecrübelerden bunu öğrenmiş bulunuyorum.

Yazan: Bedri ATAMAN

Hem artık herkesce öğrenilmiş ve kabul edilmiştir ki, Türk İşçisi dün olduğu gibi bugün de yaptığı işin veya gördüğü vazifenin tam karşılığı olan ücreti alamamaktadır. Hattâ Devlete ait işletmelerde çalışan işçilerin bile eline hak olarak verilen para sarfettikleri gücün karşılığı olabilecek mikdarda değildir. Para olarak ele geçen mikdarlar eski yıllarla kıyas edilecek olursa çok gibi görünür ise de bu çokluk bir mana ve kıymet ifade etmez. Bu sebeple bu son seneler zarfında biz işçiler halimizden hep şikâyetçi olarak ücretlerimizin arttırılması talebinde bulunduk.

Sesimizi duyurmak ve müşkül durumumuzu anlatmak ve hissettirmek için bazı fedakârlıklara katlanmak icap etti. Bu fedakârlıklara katlanmakta esasen bizim için bir vazife idi. Bu vazifeyi yaptık ve mukabili olan hakkı aldık.

Bizim İşverenimiz Devlettir. Devlete ait olan İşletmeleri İşveren veya İşveren vekili olarak idare eden şahsiyetler ise sermaye sahibi değillerdir. Bu vatandaşlarımız maaş mukabilinde bu işletmeleri Millet ve Devlet adına işletmeye memur edilmişlerdir. İşçi ücreti mevzuundaki salâhiyetleri de mahdut ve muayyendir. Halbuki «Dâvamız» ın esasını teşkil eden işçi ücretleri meselesi çok şumullü bir meseledir. Bu mesele mahdut ve muayyen salâhiyetlerle çözülemez.

Bizde işçi ile işveren arasındaki münasebetleri tanzim etmek vazifesini madem ki, Devlet üzerine alarak işçi ile işveren arasına girmiştir bu meseleyi de ancak o çözüp halledecektir. Bunun hal yolu, Devlet, işveren, ve işçi başbaşa verip anlaşmak suretiyle bulunabilir. Netekim bu esas, prensip olarak kabul edilmiş bulunmaktadır. Alınan bu prensip kararına göre Devlet, işveren ve sendika mümessilleri bir araya gelerek Mahallî Komisyonlar teşkil edip o sanayi mıntıkasının asgarî ücret tarifesini tesbit edeceklerdir. Fakat bundan sonraik hâdiselerin ne şekilde cereyan edeceği henüz katiyetle malûm değildir.

Önümüzdeki seçimlerde tayin edeceğimiz Milletvekillerinden teşekkül edecek Türkiye Büyük Millet Meclisinde «Dâvamıza» müzahir insanları görebilecek miyiz?

Burada yine Büyük Atamızın herkesten ziyade bize ait olan sözleri hatıra geliyor: «Vazife mukabili olmıyan hak mevcut değildir.» Bu seçim meselesinde bize düşen vazifeler vardır. Bir işçi olarak ben vazifemizin şu olduğuna kaniim. Partiler namzetlerini seçmişlerdir, bu namzetler arasında işçi ve işçi dostu olanları hep tanıyoruz. Hangi **partiden olursa olsun** evvelâ işçi ve işçi dostu olan namzetleri kazandırmamız lâzımdır. Partili olan işçi vatandaşlarımız partilerinin göstereceği namzetlere oy vermeğe borçludurlar, benim hitabım tarafsız arkadaşlaradır.

Evvelâ vazife sonrada hak...

FİKİRLER

Türkiye B.M.M. 8 inci dönemi ve sosyal meseleler

Yazan: Ali Rıza ARI
İstanbul Milletvekili

Büyük Millet Meclisinin 8 inci dönemi —hele son iki yılı— çalışma hayatımızda; içtimaî adalet anlamının yer alması bakımından; özel bir önem, müstesna bir hususiyet göstermektedir.

Bu devrede Büyük Millet Meclisi iktidar partisi programında başlı başına bir bahis teşkil eden (İçtimaî Politika) yı ele almış, sosyal mes'elelere, iş ve işçi hayatımıza lâzım olan önem ve vecheyi vermiştir.

8 inci dönem 7 nci Kurultayda — İktidar Partisinin tüzük ve proğramlarına getirdiği tadil ve yeniliklerle de ayrı bir özellik taşımaktadır: Sosyal Politika bu Kurultayda bellürleşmiş, mesken konusu yer almıştır.

Bu proğramdan ilham ve direktif alan iktidar hükûmetleri sosyal kanunlarla mesken konusu ile ilgili kanunları hazırlamış ve getirmiştir.

Bu devre bilindiği gibi İş Kanunu ile, kaza sigortasının eksiklerini tamamlamış; iş mahkemelerini, emeklilik, umumî hastalık sigortalarını tesis etmiş, asgari ücret usulünü ihdas etmiş bulunmaktadır.

Sayın Günaltay hükûmetinin ve onun enerjik ve idealist çalışma bakanı değerli arkadaşımız Sirerin sosyal kubbenin inşaasındaki görüş, ehliyet ve şeref hisleri cidden büyüktür; takdire sezadır.

Bununla beraber içtimaî adalet, iş ahengi ve sosyal nizamın rejimin amaç bildiği tekâmül derecesine varabilmesi için 9 uncu dönem de — gelecek Büyük Millet Meclisinde de — bu tekâmülü ideal bilen milletvekilleri ni bekleyen konular ve kanun lar vardır.

Ücretli tatil ile, fikir işçileri kanun tasarıları komisyonlarda; İşsizlik sigortası ile tarım, deniz ve hava işçileri için kanun tasarıları Çalışma Bakanlığı hazırlama komitelerinde beklemektedir.

İşçi mesken ve mahalleleri, mesken ve istihlâk kooperatifleri ve birlikleri, işçilerden toplanmakta olan paralarla kurulacak bir İşçi Bankası tesisi önemle üstünde durulacak ve çare bulunacak konulardandır.

Emeklilik ve hastalık sigortaları kanunlarını sigorta müessesine yüklediği yükü hafifletecek, işçi sağlığını koruyacak amillerin en başta geleni mesken işidir.

Mesken işi işçinin, sağlığı ile olduğu kadar, randemanı ve ideolojik istikrarı bakımından da çok önemlidir.

Emeklilik sigortası için alınan primlerden birikecek mikdarının yüzde yirmisinin sigortaya dahil işçilerin evlerinin yapılmasına tahsisi —İpotek karşılığı— bundandır.

Mesken konusu insan ve insanlık için tarihi kadar eskidir. Barınak ve barınmak ihtiyacı her insan, hattâ her canlı için döğüşle başlıyan ve duyulan bir ihtiyaçtır. O tarih boyunca çeşitli tecellilere bürünmüş, çeşitli hâdiselere vesile olmuştur.

Batıda modern sanayi ile —19 uncu asrın ortalarına doğru— sanayi şehirleri meydana gelir, dağınık insan kitleleri bu yeni muhitlere toplanır, buralarda çeşitli adet, görgü, düşünüş mübadelesi ve evlenmeleri vaki oluyorken zaruretler mesken konusunu ortaya atmış ve mesken politikasını yaratmıştır.

İnsanlar, fikir ve ruh bakımından ileriledikçe mesken konu ve politikalarında da bu ilerleyiş görülmüştür.

Hele son harbin vesile olduğu harap ve perişan ülkeler karşısında her millet ve devlet mesken politikasını en öne almak lüzumunu duymuş bilginler, uzmanlar bu politikanın en kısa ve radikal yollardan muvaffak olması ve her evsiz vatandaşın bir barınacak yuvaya sahip edilmesi imkânlarını aramaktadır.

Haftanın Haberleri

Altın getiren siyah kuyular!

Bir Bağdat haberine göre Irak petrol kumpanyası tarafından halen Basra körfezi civarında yeni bulunan petrol menbaları işlediği takdirde sevkiyatı yapabilmek üzere tesisler için müsait arazi aranmaktadır.

Yeni bulunan petrol menbalarının kaplamakta olduğu saha gayet geniştir. Eğer tahmin edildiği gibi petrol menbaları çok zengin ise kumpanya Fao limanı yanında yeni tasfiyehaneler inşa edecektir. Ayrıca da yeni bir liman yapılacaktır. Halen Fao mıntakasında mütehassıslar faaliyet halindedirler. Bu menbalar Irak hükûmeti için «Altın getiren siyah kuyular» ismiyle anılmaktadır.

——— o ———

14400 HACIDAN MÜHİM BİR KISMI HİNDİSTANA DÖNMEDİ!

Bu yıl Hindistan'dan hacca giden Müslümanların sayısı 14.400 e varmaktadır. Fakat bunlardan mühim bir kısmı henüz geri dönmemiştir. Hintli, Pâkistanlı hacıların bazıları Suudî Arabistan tebaası olarak orada kalmışlardı. Bir kaç bin kişi de civardaki Arap memleketlerine seyyah sıfatile gitmiş, faakt oralarını çok beğendiklerinden daimî olarak kalmağa karar vermişlerdir.

——— o ———

ATEŞE VERİLEN KAHVEHANE!

Geçen haftalarda bir gün Nevyorkta maden grevi amelelerinden bir grup bu teşkilâta mensup olmıyan Fefferson isminde ve Pensylvania'da oturmakta olan bir amelenin kahvehanesini ateşlemişlerdir. Bina tamamen yanmıştır. Mensup bulundukları teşkilâtın grevi terketmeleri hakkında vermiş olduğu emre rağmen amele greve devam etmiş ve nihayet hükûmet patronlarla aralarını bulduğundan tekrar işe başlanılmıştır.

——— o ———

BİR TEDRİSAT SİSTEMİ!

Londradan bildirildiğine göre Linguafon sistemi ile yani gramofon plâkları ile lisan öğretme teşkilâtı Türkçeyi de yayınlamakta olduğu lisanlar arasına katmıştır. Türkçe tedris plâkları Londrada oturmakta olan birçok Türklerin yardımı ile hazırlanmaktadır. Bu yardıma İngilterede oturan talebeler de iştirak etmektedir.

İşçi Sigortaları Kurumu İstanbul hastanesi sertabibine Arıza.

Yazan: Ferruh Kaya Öğünç

Sayın sertabibim.

Son zamanlarda İstanbul işçilerinin gazetesi olan «Hürbilek»te hastahanenizden, şikâyet eden yazıların çokluğu, muhakkak ki dikkat nazarınızdan kaçmamıştır. Bu şikâyetlerin ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmem. Ancak benim de şikâyetçi olduğum hususlar vardır. Ve bunlar iki senelik müşahedelerime istinat eder.

Ben 800 işçisi olan bir fabrikada şöförüm. Bu münasebetle idari ve vicdani mesuliyeti şahsınızda toplanmış olan tedavi müessesenize sık sık gelmekteyim. Bir kazalı işçiyi veya bir hastayı tedavisi yapılmak yahut yatırmak üzere vazifeyle geliyorum.

Ne esef edilecek vakıadır ki, benim 15 kilometrelik yoldan 20 dakikada getirdiğim hastanın yanına 15 metrelik bir koridorun hemen arkasındaki doktor asgarı yarım saatte lûtfen geliyorlar. Kapıdaki vazifeli müstahdeme nöbetçi doktorun nerede olduğunu soruyorum her defasında içtimada olduğunu söylüyor. Bir hastahanede doktorlar içtimaa edebilirler .Ama bu içtimaa Nb. Dr. un iştirakını benim havsalam almaz.

Doktorun teşriflerine muntazırken geçen yarım, bir; hattâ iki saat içinde seyretmek mecburiyetinde olduğumuz lâubalilik, oraya şifa umarak gelen hastalar üzerinde nasıl bir hayal kırıklığı doğurur, tasavvur buyurunuz?

Zatıâlinize bir misal göstermek isterdim. Şöyle ki:

Bir akşam üstü saat 18—19 sularında, yatağı telefonla evvelden ayrılmış bir hasta getirdim. Usul üzere mektubu verdim. Yukarıya doktora telefon edildi. Sayın Dr. un lûtuflarını beklerken sabık baş hemşire hanım herhalde ziyarete gelmişti. Çoktan beri hasret olduğu arkadalariyle faslı muhabbete başladı. Kahkahalar ayyuka çıkıyor etraflarına aldırış etmeden kendi evlerinde imişler gibi sohbete devam ediyorlardı. Ve hastamız müvekkılana Dr. bekliyordu.

Sizi temin ederim; bu her vakit böyle. Alâkasızlık ve lâubalilik. Önünden geçtikçe dikkat ediyorum, Borsa kıraathanesinde daha çok ciddiyet var.

Sonra efendim anî bir kaza vak'asında 4 nüsha kaza kâğıdı isteniyor. 4 nüsha kaza kâğıdının hazırlanması, en azından 20 dakikaya ihtiyaç gösteren bir iştir. Böyle bir vak'ada 20 dakikanın kıymet ve ehemmiyetini siz çok nazik operatör elbette takdir buyurursunuz. Ama bu iş kanun veya nizamname mevzuudur denecektir. Fakat af buyurun bu evrakın ertesi gün aranılması cihetine gidilemez mi?

Benim şu naçiz maruzatım yalnız hastahanenizin alt katında şöyle bir gözüme ilişenlerdir. İnşallah koğuşlarınızdan şikâyet edilecek hususlar yoktur. Çünkü henüz hastahanenizi gezmek bahtiyarlığına nail olamadım.

Gönül isterdiki Tıbbi sahada bir otorite olan zatıâlinizin şu varakı mihrivefayı okuyarak aynı otoriteyi idari sahada dahi gösteresiniz.

Hürmetlerimle.

Milletlerarası çalışma Konferansı

(Baştarafı 1 incide)

porlar versin. Bunların hiçbirisi olmadı.

Talimatnamedeki aksaklıklar kaldıkça, yeniden seçeceğimiz arkadaşında ehil olup olmıyacağı hususunda itimat sahibi olamıyacağız.

Çalışma Bakanlığından yönetmeliğin icaplara uygun bir şekle sokulmasını bekliyoruz.

En geniş işçi topluluğunu temsilen İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin bu yönetmelikle yapılacak herhangi bir seçime iştirak edemiyeceğini bildirmesini, tadilât zaruretinin ehemmiyetini göstermesi bakımından önemli saymaktayız.

Nizameddin BABAOĞLU

İşçinin mesken derdi halledilıyor

(Baş tarafı 1 inci sa: de)

Kayseri Valisi, ve Bakanlık Müsteşarı olduğu halde Kayseri'ye 81 kilometre mesafede bulunan Sarıoğlan bucağına gitmiş ve burada seylâba uğramış köyler için inşa edilmekte bulunan köy evlerini görmüştür. Burada Sarıoğlan halkı kendilerine sıhhi ve medeni birer yuva sağlamış olan Hükûmete şükranlarını ifade etmişlerdir.

Akşam geç vakit Bakanla beraberindeki zevat Kayseri'ye dönmüşlerdir. Temel atma merasiminin işçiler arasında uyandırdığı sevinç ve bu eseri kendilerine veren Hükûmete karşı duydukları şükran eseri çok derindir.

Arkadaş Sendikaya üye ol

Hikâye

GURUR

Yazan: Suat M. DAYSAL

Onu öğle paydosunda çözgü tezgâhının yanında çömelmiş yün örüyorken görmüştü.

Omuzları üzerinde birer başak demedi halnde duran altın saçları, bulutsuz bir ilkbahar sabahını andıran mavi gözleri insanın ilk nazarda görebileceği hususiyetlerindendi.

İş başını bildiren «5» kala düdüğü ile daldığı yün örgüsünü toplayıp başını kaldırdığı zaman Onu tarassut eden birinin bulunduğunu fark edebildi. İkisi de biribirleri için yabancı birer sima idiler. Ve o gün öğleden sonra biri resim masasının başında diğeri çözgü tezgâhının yanında bu sımayı tahlile uğraştılar.

.:.

Delikanlı bir ara altın saçlı kızı göremez olmuştu. Atölyesinin şefini sordu:

— Hocam, çözgü dairesinde bir kız geçenlerde gözüme ilişti. Fakat onu bir haftadır göremedim. Kuzum bilir misiniz bu kız nerelerde bulunur?

Cahit; henüz mektep sıralarından yeni kurtulmuş ve fabrika hayatına atılmış genç ressamın sorduğunu anlamıştı.

Başını evet mânasında hafif eğdikten sonra:

— Sukutu hayale uğramazsan kısaca sana bu kızın durumunu hikâye edeyim. Dedi.

Cahiti büyük bir dikkatle dinlemeğe hazırlanan genç de bir heyecan; gözlerinde bir merak ifadesi vardı. Cahit devam ederek:

— Babasının ölümünü müteakıp küçük denecek yaşta bu çatı altına giren ve fabrikaya her yeni gelenin dikkatini çeken bu güzel kızın adı. «Nazlı» dır. Onun işinden ayrıldığı hiç vaki değildir. Bu ay gece vardiyesinde çalışıyor. Bütün bu çalışma devresinde Nazlı yalnız bir ay fabrikadan eksik olmuş bir ay sonra tekrar fabrikaya dönmüştü. Bu uzun ayrılıştan sonra fabrikaya döndüğü ilk günü öğle paydosunda onu tıpkı senin gördüğün yerde gözleri yaşlı mırıldanırken görmüştüm. Sessiz sadasız bu ayrılış ve dönüşü bir sorayım demiştim; yanına sokularak:

— Nazlı kızan ne oldu sana böyle, nerelere kayboldun? Hani seni daha fazla göremeseydim. Annenden gelip soracaktım. Diye hafif bir şaka etmiştim.

O anda Nazlıdan aldığım cevap gayet pratik ve basitti:

— Hiç; usta biraz hastalandım da onun için devamsızlık ettim. Demişti.

Halbuki işin içinde iş vardı. Bir gün fabrikayı gezmeğe gelen bir talebe grubu ile beraber bir öğretmende Nazlıyı görmüş ve onu beğenmişti. Pek kısa bir zamanda anlaşarak evlenmişler Nazlıyı da fabrikadan almıştı. Aile arasında olağan işlerdendir. Bir gün kavga arası Nazlıya kocası:

— Canım kendini neden bu kadar üstün tutuyorsun nihayet fabrikada çalışan bir işçi idin. Seninle evlendimse suç mu işledim. Demiş Nazlının hassis kalbini inciden bu söz ayrılmalarına sebep olmuştu.

Herkes Nazlının ince ruhunu anlıyamaz. Babası da ayni tezgâhlarda çalışan bir usta idi. Çok samimi görüşürdük. Zaten fabrikaya beraber girmiştik. Nazlı ölümünden sonra fabrikada pek kısa bir zaman içinde babasının yerini tutmuş iyi bir işçidir. Ve burada yalnız annesine bakmak için çırpınır.

Cahit ustanın; sözlerini büyük bir dikkatle dinleyen Sermet'in dudakları arasından sadece de iki kelime döküldü:

— «Haklı gurur» ve başını resim masası üstüne eğip çalışmağa başladı.

Biraz sonra önüne sarkan iri dalgalı saçlarının örttüğü koyu lâcivert gözlerinden dökülen bir damla yaş, Resim kâğıdı üzerinde; biraz evvel dinlediği hikâye ile boşa çıkan düşünceleri nin tesirinden kalbinde meydana gelen kabarıklığa benzer bir tümsek husule getirmişti.

Tekstil Sendikası yeni başkanını seçti

İst. Tekstil Sanayi İşçileri Sendiaksı Başkanının işçilik vasfını kaybetmesi üzerine normal olarak Sendikasından ayrılması üzerine hafta ortasında sendika yönetim kurulu toplanarak yönetim kurulu üyelerinden Bahir Ersoy'u başkanlığa seçmiştir.

Başarılar dileriz.

M E S E L E L E R

Arsıulusal Çalışma konferansı ve işçi delegeleri

Yazan: N. C. Dalibar

Hürbilek gazetemizin 7.4.1950 tarihli ve 90 sayılı nüshasında çıkan «Ankarada 4 işçi sendikası bir toplantı yaptı» başlıklı yazı malûmdur. Bu 4 Sendika, neticede:

Çalışma Bakanlığının hazırladığı yönetmelikteki lisan bilen delegenin gönderilmesi hakkındaki maddenin kaldırılması için Bakanlığa müracaat edilmesi,

Delege Seçimlerinin kurulacak olan seçim kurulu tarafından tanzimi cihetine gidilmesi,

Bu kararların Bakanlığa bildirilmesi,

Lisan bilen bir şahsın hakikî bir işçi olamıyacağını,

Bakanlığın hazırladığı yönetmelikte değişmesi lâzım gelen maddelerin tadil edilmediği takdirde Cenevrede toplanacak Çalışma Konferansına katılacak delege seçimlerine iştirak etmemek kararına varmışlardır. Verdikleri beş kararın, sonuncusu şüphesiz ki, en isabetlisidir. Çünkü: Birinci ve Dördüncü kararlarına bakılırsa seçecekleri işçi delegesi mümkün olduğu kadar görgüsüz ve cahil olup, yabancı ülkelerde Türk İşçisini maskara edecek bir delege seçecekleri bellidir.

Bu gösteri zihniyetinden ne zaman vazgeçeceğiz? Cenevrede yapılacak toplantı beynelmilel işçi sergisi değilki.. Öyle olsaydı Ankaradaki çalışmağı temsl eden ve ÖĞÜN, ÇALIŞ, GÜVEN vecizeli anıtın alçıdan bir mulâjını göndermek kâfi gelecekti.

Saçları güzel taranmış, boyun bağı güzel bağlanmış, lâf anlamaz söz söyliyemez, can sıkıntısından —ve bir tavır takınmak için— sigarasını püfür püfür içen, put gibi oturacak yakışıklı bir delikanlı mı delege seçilecek?

Meselâ Fransız işçileri namına Leon Jouhaux çapında bir işçi delegesi konuştuktan sonra hiçbir şey anlamamış olan delegemiz, hatibi alkışlamaktan başka ne yapabilir? Delegemiz Holivuta gitmiyecek, Cenevreye gidecektir. İştirak edeceği, temsil değil, konferanstır.. Konferans. Yani söylenen sözlerin inceliklerini anlıyacak. Dünya işçi hareketinden az çok malûmatı olacak. Çarçabuk mühim noktalar hakkında not tutacak, muhakeme edecek ve sırası gelince açık bir ifade ile Türk işçisinin fikirlerini bildirecektir. Bir Türk Sendikacılığının varlığından haberdar olmıyan Dünyaya, doğrudan doğruya Türk İşçisinin ağızı ile mükemmel yabancı dil bilen işveren veya Hükûmet temsilcilerine muhtaç olmadan, Türk Sendikacılığını tanıtacaktır. Türk Sendikacılığının, faşistler gibi korporasyon şeklinde veya bolşevikler gibi komünist sendika şefleri vasıtasiyle bir askeri disiplin ile hükûmet tarafından idare edilen bir Sendikacılık olmadığını açıklıyacaktır. Millî ve meslekî olan Türk Sendikacılığının hiç bir siyasete âlet olmadığını hiç olmıyacağını anlatacaktır. Hattâ Batı Avrupa ve Amerika Sendikacılığının faydalı ve zararlı denemelerinden ders alarak bu yabancı sendikaların yaptıkları yanlışları tekrarlamıyacak ve bilâkis, Nobel Sulh Mükâfatını kazanan ve «BÜYÜK HÜLYA» eserinin meşhur ingiliz yazarı NORMAN ANGELL'in anlattığı ingiliz sendikacılığının düştüğü çıkmaza, Türk Sendikacılığının girmiyeceğini bildirmek suretiyle, henüz üç senelik Türk Sendikacılığının böyle bir olgunluğunu ancak binlerce sene evvel inkişaf etmiş ve en eski Dünya medeniyetinin tesirlerinin neticesi olduğunu ispat edecektir.

Bundan başka dönüşte intibalarını rapor ile bildrmek için hiç kimseye muhtaç olmıyacaktır. Böyle mühim ve nazik bir vazifeyi başaracak işçi muhakkak geniş bir kültür sahibi olmakla beraber, dürüst ahlâklı ve vicdan sahibi de olacaktır, ki etrafında gördükleri şeyler onu vazifesinden alıkoymasın. Daha açık bir dille, gezmeğe, eğlenmiye gitmiyecektir, çalışmağa gidecektir.

Bu konuyu kapamadan önce yabancı dil bilmiyen bir işçi delegesinin seçilmesini muvafık görmemekle, bu işçi delegesinin Türk Heyetinin yabancı dil bilen diğer delegelerinin gölgesi olmasına — Kuklası dememek için — müsaade etmemesi hususunda, hükûmetimizin işçi dâvasında gösterdiği hassasiyeti bilcümle işçi arkadaşlarımızın takdir edeceklerine eminim.

İhtiyarlık sigortası için Ankara Halkevindeki toplantı

Ankara (özel) — 1 Nisan tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olan ihtiyarlık sigortası kanununun tatbikatında karşılaşılması muhtemel olan güçlükler hakkında, iş verenleri ve işçileri aydınlatmak maksadiyle İşçi Sigortaları Genel Müdürlüğü tarafından dün Halkevinde iki konferans tertip edilmiştir.

Şehrimizdeki bir çok müessesselerin sahip ve temsilcilerinin iştirak ettikleri birinci konferans saat 15 de yapılmıştır. İş ve İşçi Bulma Kurumu Münel Müdürlüğü İhtiyarlık Sigortası Müdürü Reşat Ak tarafından verilen konferansta; yeni kanunun tatbikatı ve incelikleri hakkında işverenlerin dikkat edecekleri hususlar etraflı bir şekilde belirtilmiş ve izah edilmişti. Konferansın sonunda bir çok müessese sahibi söz isteyerek konferançıdan muhtelif meseleler hakkında sorular sormuşlar ve tatmin edici cevaplar almışlardır.

Saat 18 de beş yüzden fazla işçi vatandaşın doldurmuş olduğu Halkevi salonunda Reşat Ak ikinci konferansını işçi vatandaşlara vermiştir. Büyük bir ilgi uyandıran bu konferansta da İhtiyarlık Kanununun işçileri alâkadar eden ıksımları hakkında münakaşalı bir konuşma yapılmıştır.

Ecnebi garsonlar

(Baş tarafı 1 inci sa: de)

devam eden bu işçilerle onları menfaatleri uğruna himaye etmiye çalışan iş verenlere şurasını hatırlatmak isteriz ki: Her gün 40—50 işsiz vatandaşın şikâyeti ile karşılaşan Sendikamız buna ait olan kanunun tahakkukuna azami gayret sarfedecek ve hiç bir vakit mücadeleden çekinmiyecektir. Esasen hükûmetimizin de bu mesele üzerinde hassasiyetle durduğunu memnuniyetle görüyoruz. Başlıbaşına bir memleket meselesi olan bu vaziyet önlendiği takdirde bir çok vatandaşlarımıza iş temin edilecektir. Sendikamız bu konu üzerinde incelemeler yaparken daha hazin vaziyetlerle karşılaşmaktadır, meselâ; ecnebi uyruklularının yalnız bizim iş kolumuzda değil Matbaalarda, Bakkallarda, Kasaplarda ve daha birçok yerlerde de çalıştırılmaktadırlar. Bu hal beni evvelâ bir işçi vatandaş, bir Sendika Başkanı ve işçi sendikaları birliği yönetm kurulu üyesi olarak müteessir ediyor ve bu teessür beni ve ilgili arkadaşlarımı vazifeye dâvet ediyor. Muvaffak olacağımıza şüphe yok, mücadeleden geri durmıyacağız.

Naylon devrinde

—— o ——

Otomobillerde istimal edilen plâstikler

—— o ——

Birleşik Amerikada motörlü vasıtalar imalâtında günden güne daha fazla plâstik istimal edilmeğe başlanmıştır. 1948 yılında Amerika otomobil endüstrisi takriben 5.850.000 kiloluk plâstik kullanmıştır. Bu miktar, 1945 yılında otomobil sanayiinde istimal edilen plâstiklerden iki kere daha fazladır.

Otomobillerde kullanılan plâstik parçaların bazı durumlarda madenî paraçlardan hem ucuz ve hem de daha dayanıklı olduğu otomobil uzmanları tarafından belirtilmiştir. Diğer taraftan plâstik, topyekûn istihsalâta tam manasiyle elverişlidir. Umumiyet itibarile plâstikler çok hafif olduğu içi nbu madde ile diğer malzemenin hiç bir suretle göremeyeceği işleri başarmak kabildir.

Otomobil fabrikalarında plâstikler otomobiller için kırılmayan pencereler inşa etmek işinde kullanılmaktadır. Diğer taraftan, otomobillerdeki döşemeler, âlet levhası, kapı kolu ve direksiyon imalâtında da plâstiklerden istifade edilmektedir.

Bir kimyagerimiz odun unu yaptı

Ankara (Özel) Yüksek kimya mühendislerinden Mehmet Sözmen, dinamit ve plâstik maddeler imalâtında kullanılan ve bu yüzden harice mühim miktarda dövizimizin gitmesine sebep olan odun ununu memleketimizde de imal etmeğe muvaffak olmuştur.

Mehmet Sözmen, bu işle meşgul olmağa 1949 senesinin martında vazifelendirilmiş ve uzun süren çalışmalar sonunda nihayet imal edebilmiştir.

Avrupadan ve bilhassa İsveçten döviz mukabili memleketimize ithal edilen ve dinamit imalinde, dinamitin, kustuğu nitrogliserini emmek ve şuraya buraya bulaşmasına mani olmak maksadiyle bir dolgu maddesi olarak kullanılan «odun unu», bundan böyle memleketimizde de yapılabilecek ve her sene aşağı yukarı 250 bin liralık bir tasarrufumuz olacaktır .

Sivastopol Fedaileri

Niyazi Ahmet BANOĞLU

Musa paşa genç Hasanı karşısında görünce şaşırmıştı. Kendisine genç Hasanın yaptıklarını anlatmışlardı ama, o bunlara bir türlü inanamıyor ve Hasanın döneceğine ihtimal veremiyordu.

Paşa yerinden kalktı ve gencin boynuna sarılarak onu alnından öptü. Musa paşa gözyaşrı dökerek «Senin gibi yiğitler, vatanı için canını esirgemiyenler oldukça bu milletin yaşamak elbette hakkıdır» diyordu.

Paşa fedaiye yer gösterdi ve kendisi de iskemlesini çekerek karşısına oturdu:

— Anlat bakalım evlât, yaptıklarını bir bir anlat bana.

Genç Hasan sıkılgan bir eda ile cevap verdi:

— Anlatayım ama paşam, sizler yaptıklarımı pek büyütüyorsunuz. Vazifemden başka ne yaptım ki.

— Yok yok biz onu biliyoruz. Sen anlat bakalım.

— Sizden ayrıldıktan sonra onların askerleri arasına karıştım kendimi asker kaçağı olarak tanıttım ve aptalları inandırmak için de öyle hikâyeler uydurdum ki, zaman zaman kendimin bile inanacağı geliyordu. Meselâ Türkler kumandanlarının zoruyla döğüşüyorlar, baskı altındalar, her fırsat bulan kaçıyor filân dedim. Söylediklerim hakikatın tamamen tersi idi. Beni denemek istediler. Rus kumandanı, o suratından aksilik ve uaklâlık akan adam bana bir Türk esiri bulup getirmemi söyledi. Tepeyi boyladım. Önüme Mustafa çavuş geldi. İhtiyar yüzbaşının bölüğündeki mert çavuş.. Yakaladım. götürdüm.

Çavuşa gözümün önünde yapılanları hiç unutamıyacağım. Fakat ne yapayım tahammül etme klâzımdı. Nihayet onu zindana attılar. Zindanda kendisiyle görüştüm. Kendimi tanıttım, vazifemi anlattım. O kadar memnun oldu ki. Artık bana son derece itimat ediyorlardı. Taarruz pilânı yapmak için malûmatıma müracaat ettiler. Birden aklıma geldi. Kumandana plânı hazırlamak için bizimkilerin bulunduğu tepeye çıkmayı tavsiye ettim. Aptallar hemen kabul ettiler. Tepede bizimkiler hepsin esir aldılar ve ben tabii hemen geriye döndüm. Karargâhtakilere Mustafa Çavuşun ellerini bağlamalarını, kumandana götüreceğimi söyledim. Böylece çavuş da kurtuldu. Biraz geç oldu ama vazifemi yaptım herhalde.

Genç bunları söylerken Musa paşa dikkat kesilmişti. Bunlar Hasan için ne kadar tabii geliyordu ise paşanın da o kadar hayretini mucip oluyordu. Yapılan iş, gösterilen maharet aklın mantığın alacağı şeyler değildi. Paşa:

— Sana biraz izin vereceğim Hasan dedi. Ama bir yere gitmiyeceksin. Gülfidan da burada artık onunla biraz meşgul olmalısın. Senden evvel ona her şeyi anlattılar. Bir de sen git konuş. O senin arkandan kaç aydan beri dua etti. İstanbula göndereyim, bizim hatunla otursun dedim kabul etmedi. Git Gülfidanınla da görüş. Sağol evlâdım.

Musa paşa ayağa kalktı, Hasanın alnından bir daha öperek onu kapıya kadar uğurladı.

Genç Hasan, düşünüyordu. Gülfidanı nerede buacaktı. Paşa onun yerini de söylememişti. Kimden sormalıydı. Daha sokak kapısından adımını atmıştı ki, bütün fedailerini etrafında buldu. Hepsi Hasanı tebrik ediyor, Hasan onlara mukabele ediyordu. Fakat, Hasan konuşurken gözü Gülfidanı arıyordu.

(Devamı var)

HÜRBİLEK HAFTALIK GAZETE

Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği

Yazı işlerini fiilen idare eden

Seyfettin Demirsoy

——o:o——

Basıldığı yer

ALİŞAN DOBRA MATBAASI

Telefon : 25489